

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

у липні – серпні 2019 р.

Укладач:

Годецька Т. І.

*науковий співробітник відділу наукової
реферативної та аналітичної
інформації у сфері освіти ДНПБ
України ім. В. О. Сухомлинського*

У липні – серпні 2019 р. національними засобами масової інформації було оприлюднено актуальну й важливу інформацію у сфері освіти, науки й культури.

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Сучасна Освіта України» № 26-27 від 8 липня 2019 р., с. 2;
- офіційного вебсайту МОН України: <https://mon.gov.ua/ua/news/krok-do-pedagogiki-partnerstva-shkolam-proponuyut-memorandum-spivpracimizh-pedagogami-batkami-ta-uchnyami>

Для побудови педагогіки партнерства школи зможуть використовувати рамковий Меморандум про співпрацю між педагогами, батьками та учнями, який стане дієвим інструментом. Документ напрацювала ГО «Смарт освіта» спільно з Міністерством освіти і науки України. Його текст, а також короткий відеокурс про створення та використання Меморандуму можна знайти на сайті НУШ за [ПОСИЛАННЯМ](#).

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич зазначила: «Це рамковий документ, який описує правила взаємодії у школі. Водночас важливо розуміти, що приймати його можна тільки після обговорення у шкільній спільноті, погодження щодо основних правил взаємодії. Ключ до побудови педагогіки партнерства – досягнення спільних домовленостей на основі принципів, задекларованих в Концепції НУШ та Законі «Про освіту».

Документ побудований таким чином, що дозволяє кожній шкільній громаді доповнити його своїм змістом, своїми розділами, спільно узгодженими правилами.

Незмінними залишаються лише принципи, на яких ґрунтуються всі домовленості Меморандуму і які є визначальними для шкільної реформи в Україні.

Документ створювали спільно з учнями, батьками та вчителями на базі шкіл з шести регіонів України. Модерували дискусію професійні фасилітатори, які працювали з кожною групою учасників».

Так, зустрічі проходили у Києві, Чернігові, Харкові, Краматорську, Тернополі та Миколаєві. На них окремо і учні, і батьки, і вчителі визначали проблемні моменти у школі, після чого відбувались загальні зустрічі, де спільнота школи разом визначала, як можна вирішити ці проблеми і які форми взаємодії будуть зручними для всіх.

За результатами цих консультацій ГО «Смарт освіта» підготувала Проект меморандуму та провела два обговорення — експертне і громадське. На них освітні фахівці та стейкхолдери освіти пропонували свої ідеї та допрацьовували запропоновані формулювання.

Координаторка проекту Зоя Звиняцьківська наголосила: «Маю надію, що в Меморандумі нам вдалося знайти сучасні відповіді на питання «чому це так?», «нащо це робити?» або «хто має цим займатись?» та запропонувати

адекватні часу формати взаємодій між усіма членами спільноти, яка зветься «школа». Для того, щоб кожна шкільна спільнота досягнула потрібних їй домовленостей, було також розроблено онлайн-курс про історію створення та використання Меморандуму. Зокрема, у ньому розповідається, як провести в своїй школі фасилітовану зустріч та досягнути домовленостей. Школам пропонується обов'язково провести спільні зустрічі та консультації, після чого затвердити адаптований до умов школи Меморандум на спільних зборах».

Проект відбувся за підтримки програми «Долучайся» Пакт, USAID.

ПРАВИЛА ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗІЇ В ДОШКІЛЛІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 26-27
від 8 липня 2019 р., с. 2;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/yak-vidkriti-inklyuzivnu-grupu-v-ditsadku-uryad-viznachiv-poryadok-u-byudzheti-na-ce-zakladeno-majzhe-38-mln-grn>

Нещодавно Уряд затвердив правила організації інклюзії в дошкільній школі: Які документи треба для зарахування дитини з особливими освітніми потребами в дитсадок, як має проходити навчання та скільки таких дітей може бути в одній групі. [Відповідний порядок](#) опублікований на сайті Кабміну.

Міністр освіти і науки Лілія Гриневич зауважила: «Відтепер діти з особливими освітніми потребами мають ще більше можливостей для соціалізації у суспільстві – почали діяти чіткі правила, за якими мають створюватися і працювати інклюзивні групи в дитсадках. Під цю зміну держава також передбачила фінансову підтримку. У бюджет 2019 року ми вперше заклали спеціально кошти на інклюзивну освіту у дошкільній школі – йдеться про 37,2 млн. гривень, які підуть на корекційно-розвиткові заняття та обладнання для дітей».

Міністр наголосила на необхідності всім керівникам закладів докладно ознайомитися з прийнятим порядком та організувати роботу відповідно до нього: «Ми інколи маємо ситуації, коли батьки телефонують і кажуть, що дитину з особливими освітніми потребами не хочуть брати в дитсадок чи школу й створювати умови для інклюзивного навчання. Я хочу підкреслити: така ситуація – неприпустима. За Законом «Про освіту» керівник закладу зобов'язаний створити інклюзивну групу чи клас й відповідні умови навіть для однієї дитини».

Так, щоб дитину з особливими освітніми потребами зарахували до садочка, батьки мають звернутися у заклад із заявою та висновком інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). За наявності інвалідності також треба надати копію медичного висновку або копію посвідчення особи, що отримує державну соціальну допомогу, та копію індивідуальної програми реабілітації.

Для кожної дитини розроблюється індивідуальна програма розвитку – вона складається на навчальний рік та зазвичай переглядається тричі на рік. Програма створюється командою психолого-педагогічного супроводу, до якої входять директор дитсадку, вихователі, асистент вихователя, практичний психолог, вчитель-логопед та інші із залученням батьків.

Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку складають індивідуальний освітній план строком на 3 місяці з подальшим продовженням протягом навчального року.

В одній інклюзивній групі має бути не більше 3 дітей з особливими освітніми потребами. Зокрема:

- 1-3 з числа дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, затримкою психічного розвитку, зниженим зором, слухом, легкими інтелектуальними порушеннями тощо;

- не більше 2 з числа дітей сліпих, глухих, з тяжкими порушеннями мовлення тощо;

- не більше 1 дитини зі складними порушеннями розвитку.

У кожній інклюзивній групі вводиться посада асистента вихователя. Окрім цього, за рекомендаціями ІРЦ та згодою батьків, навчальний заклад забезпечує доступ до освітнього процесу асистента дитини, якщо такий необхідний для дитини.

Важливо також, що в разі утворення інклюзивної групи засновник закладу має забезпечити кошти на:

- безперешкодний доступ до будівель та приміщень дитсадку для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату, зокрема тих, які пересуваються на візках, та інших маломобільних груп населення;

- створення відповідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази;

- відповідний штат працівників, зокрема асистента вихователя;

- облаштування ресурсної кімнати для проведення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять.

ЗМІНИ ШКІЛЬНОГО ЖИТТЯ 2019-2020

За матеріалами:

- офіційного видання НАПН України
«Педагогічна газета України» № 4(272)
липень-серпень 2019 р., с. 2;

- сайту актуальні Українські та Світові
новини Ukr.Life:

http://www.ukr.life/uk/osvita/shkola-2020-golovni-novovedennya-v-2019-2020-navchalnomu-rotsi/?fbclid=IwAR2butoso6CrRkP-q-wzI2MsO44sAJ6LgFPAG0gttrC2_PH1U58jcwyrE

Нововведення навчального року 2019-2020 року згідно Проекту закону «Про повну середню освіту»:

Скасування співбесіди при вступі до 1 класу.

Кожна дитина має право на рівний доступ до освіти. У зв'язку з цим конкурсний набір дітей в 1 клас скасовується. Тепер першокласники будуть зараховані до шкіл за їх місцем реєстрації, незалежно від того, спеціалізована ця школа або загальноосвітня. Вибрати іншу школу можна, але тільки якщо в ній залишаться вільні місця після прийому «своїх» учнів. У такому випадку можливий конкурс.

Скасування обов'язкової шкільної форми.

Президент України Володимир Зеленський у червні скасував указ про обов'язкову шкільну форму. У новому навчальному році тільки батьки й діти мають право вирішувати, що надіти сьогодні в школу. Адміністрація школи більше не зможе примушувати учнів відвідувати уроки виключно у формі.

Нове меню для шкільних їдалень.

Вже до кінця 2019-2020 навчального року КМДА планує перевести всі столичні школи на мультипрофільне меню. Ціна за обід не зміниться, продукти залишаться тими ж, але тепер обід в їдальні буде нагадувати шведський стіл, де учні зможуть самі вибирати, що з'їсти сьогодні.

Світловідбиваючі жилети для учнів 1-4 класів.

Учні 1-4 класів зобов'язані носити світловідбиваючі жилети в темний час доби по дорозі в школу і додому. Взимку буде доречно надіти жилет і вранці поверх куртки або пальто. Завдяки цьому водії будуть краще бачити дітей на дорозі, що дозволить зменшити кількість школярів, що постраждали в ДТП.

Електронний учнівський квиток.

У новому навчальному році 2019-2020 всі школярі, замість звичайних учнівських квитків, отримають нові — електронні. Це дозволить батькам відстежувати переміщення дитини по місту за допомогою спеціального додатку, а школярам-уникати черг в метро.

Вільний вибір форми навчання.

Це нововведення стосується дітей, які змушені пропускати уроки через часті хвороби або ж серйозні заняття спортом, музикою та іншим.

У таких випадках батьки мають право подати заяву в адміністрацію школи, щоб перевести дитину на індивідуальну форму навчання. Після чого вчителі складають для таких дітей спеціальний навчальний план. Оцінка рівня знань буде проходити два рази на рік у вигляді підсумкової контрольної роботи.

Вести уроки в школі зможуть не тільки вчителі.

Коли в школі, наприклад, немає профільного вчителя, то окремі уроки зможе проводити гурток або організація з хорошими фахівцями. Такий підхід називається мережевою формою навчання. Так можна вирішити проблему нестачі вчителів. Запропонувати свої послуги зможуть всі установи, які зацікавлені в такій співпраці.

Оголошення оцінок школярів.

Відтепер оцінки учня — це його особиста інформація, яку вчитель не має права розголошувати, тобто оголошувати на весь клас. Безпосередньо на уроці вчитель може загальними фразами оцінити відповідь/роботу учня, але оцінку в балах — виставляти у щоденник на перерві або після уроків в індивідуальному порядку. Це стосується і батьківських зборів. У Міністерстві освіти вважають, що так можна вирішити проблему цькування серед школярів через оцінки.

Скасування дошок пошани для відмінників.

Кожен учень індивідуальний у своїх успіхах. Хтось краще вчиться, а хтось краще грає у футбол, танцює або співає. Діти різні, і здібності у них теж різні, кожен талановитий по-своєму.

Зміни в програмі ЗНО 2020 з української літератури.

У новому навчальному році змінилася програма ЗНО з української літератури, деякі твори прибрали, деякі — додали.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

За матеріалами:

- офіційного видання НАПН України «Педагогічна газета України» № 4(272) липень-серпень 2019 р., с. 6;
- офіційного вебсайту Інституту соціальної та політичної психології НАПН України:
<http://ispp.org.ua/pro-instytut/>

Успішне функціонування системи освіти в світі, де обсяг знань стає дедалі більшим, – зазначає Олександр Плющ, провідний науковий

співробітник лабораторії методології психосоціальних і політико-психологічних досліджень Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, – передбачає невинне оновлення форм навчання, пошук і впровадження інноваційних технологій. Але нове не завжди означає краще. У сучасній науковій літературі з соціального управління зазначається, що лише близько 30% новаторських ініціатив, пов'язаних зі зміною системи або процесу, виявляються життєздатними.

Науковець зосередив увагу на проведенні Всеукраїнського експерименту «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій» на базі установ загальної середньої освіти (беруть участь 55 шкіл з усіх регіонів України).

О. Плющ, наголосив: «Успішне впровадження освітніх інновацій передбачає їх прийняття суспільством. Саме тому інформування про інновації, передбачувані результати та їх можливий вплив на якість знань є важливою складовою упровадження освітніх інновацій. Завдяки цьому суспільство має змогу створювати механізми, щоб вносити корективи як у Проекти реформ, так і в процеси їх реалізації».

Він зауважує на тому, що інформаційний супровід реформ передбачає: по-перше, поширення інформації про реформи; по-друге, комунікацію з потенційною аудиторією, яка зацікавлена в їх просуванні; по-третє, організацію зворотного зв'язку.

«У 90-х роках минулого століття у нашій країні розпочалось масштабне реформування освітньої галузі; від початкової школи – до закладів вищої освіти. Відтоді у вітчизняну систему освіти імplementовано багато інновацій, але не всі знайшли підтримку у суспільстві. Особливо це помітно на прикладі шкільної освіти. Зокрема, якщо окремі реформи (введення 12-бальної системи оцінювання, ЗНО, профілізація старшої школи) мають підтримку в суспільстві і у педагогічній спільноті на рівні від 50% до 80%, то ставлення до введення 12-річного терміну навчання, яке покладено в основу реформування середньої освіти і є базовим нововведенням, залишається переважно негативним (понад 60% проти), – повідомив О. Плющ.

Зосередимо увагу на деяких висновках цього дослідження, зокрема:

підтримка реформ суспільством передбачає організацію зворотного зв'язку, коли громадяни матимуть змогу коригувати і процеси впровадження реформ, і їх Проекти. Адже підтримка реформ ґрунтується на довірі до авторів реформи, впевненості в їх можливості провести реформу і в те, що ці реформи) форми приведуть до поліпшення якості освіти. На жаль, залучення окремих суб'єктів суспільства (педагогів, звичайних громадян) у розробку і реалізацію цієї реформи як її співавторів відбувається більшою мірою формально.

Під час експерименту було виявлено, що негативні настрої ґрунтуються передусім на недовірі до держави як автора пропонованих реформ, що не враховує інтереси інших суб'єктів суспільства, на невірі в те, що держава здатна реалізувати свої декларації – навіть ті, до яких у суспільстві позитивне

ставлення. Недостатнє фінансування також викликає опір реформам, які нав'язуються «зверху».

Негативне ставлення до влади громадяни переносять й на реформи, запропоновані нею. Директивне поширення інформації «зверху» про необхідність 12-річного навчання в середній школі не призводить до збільшення кількості прихильників цієї ідеї. У суспільстві і в середовищі працівників освіти кількість прихильників 12-річного навчання переважно залишається незмінною (приблизно 22% серед педагогів; 16,5% – в суспільстві).

Колеги на місцях пропонують зробити школи соціокультурним центром громад. У тому сенсі, що школи мають бути не тільки місцем навчання дітей, а й осередком опанування громадою різноманітними формами самоврядування, тобто полігоном становлення громадянськості. Тоді принцип дитиноцентризму буде доповнено принципами взаємовигідного співробітництва та громадянської самоорганізації.

СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС УЧИТЕЛЯ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 26-27
від 8 липня 2019 р., с. 4;

- офіційного сайту ЦК Профспілки
працівників освіти і науки України:
[https://pon.org.ua/novyny/7177-de-
navvischa-povaga-do-vchitelya-tam-
naykrascha-uspshnst.html](https://pon.org.ua/novyny/7177-de-navvischa-povaga-do-vchitelya-tam-naykrascha-uspshnst.html)

Фонд The Varkey Foundation провів масштабне дослідження у 35 країнах світу. Науковці опублікували результати у звіті [«Індекс глобального статусу вчителя 2018»](#).

Вчені дослідили соціальний статус педагогів, рівень оплати їхньої роботи, кількість охочих отримати педосвіту, соціальне сприйняття вчителів та рівень поваги учнів. Країни, які досліджували: Бразилія, Китай, Чехія, Єгипет, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Ізраїль, Італія, Японія, Південна Корея, Нідерланди, Нова Зеландія, Португалія, Сінгапур, Іспанія, Швейцарія, Туреччина, Велика Британія, США, Тайвань, Угорщина, Гана, Уганда, Аргентина, Перу, Колумбія, Чилі, Панама, Індія, Росія, Малайзія, Індонезія, Канада.

Зосередимо увагу на найцікавіших міжнародних висновках. Те, як суспільство сприймає вчителів, відокремили від того, як сприймають якість системи освіти загалом. Виявилось, що існують значні відмінності в баченні

статусу педагога залежно від особливостей країни. На сприйняття людей впливають їхній вік, стать, релігія, освіта і навіть наявність дітей.

Дослідники з'ясували, що люди похилого віку поважають вчителів більше за молодь. Випускники – більше, ніж не-випускники. Чоловіки – більше, ніж жінки. А батьки – більше, ніж бездітні. Цікаво, що етнічні меншини загалом менше поважають вчителів, але представники ісламської віри традиційно цінують їх високо.

Цікаво, що в більшості країн вчителі вважають власний статус вищим, ніж думає громадськість. В Азії вчителів шанують більше, ніж в європейських країнах.

Найвища престижність вчителів у Китаї. Найнижчі за статусом педагоги в Бразилії та Ізраїлі. Ці показники незмінні вже 6 років. Порівняно з 2013 роком, у Японії та Швейцарії статус вчителя зріс. Водночас, він знизився в Греції.

У багатьох країнах люди прирівнюють вчителів за статусом до соціальних працівників та бібліотекарів.

Найвище оцінюють ранг вчительської професії у Малайзії, Китаї – там вчителів прирівнюють до лікарів, яким надали найвищий статус серед обраних для порівняння професій. Але загалом у світі найчастіше вчителів порівнюють із соціальними працівниками (у 50% опитаних країн).

Чим вища в країні повага до вчителів, то частіше батьки заохочують дітей обирати педагогічну професію. Це відбувається навіть незалежно від рівня оплати праці.

Більшість європейських країн вважає, що учні переважно не поважають вчителів. Навпаки думають у Китаї – там 80% респондентів впевнені у шанобливому ставленні школярів.

У більшості країн середній показник учнівської поваги до педагогів – 36%. Нижчий рівень – в Європі, вищий – в Азії, Африці та на Близькому Сході.

Існують значні контрасти між країнами, де батьки заохочують молоде покоління стати вчителями. Спонукають дітей до вибору освітньої професії понад 50% батьків у Китаї, Індії, Гані та Малайзії, і тільки 8% роблять це в Ізраїлі та Росії. Статистика довела, що вчительської долі своїм дітям бажають там, де переконані, що учні поважають своїх вчителів.

Науковці встановили чіткий зв'язок між повагою до професії та заробітною платою.

Професії, які респонденти вважали більш престижними, вони вважали і більш високооплачуваними. У більшості країн респонденти вважають, що фактична заробітна плата вчителів нижча за справедливу.

У Південній Америці та африканських країнах вважають, що справедлива зарплата вчителів має бути на 40-60% більшою, ніж наявна.

У США вважають, що зарплата до справедливої не досягає на 16%, у Великій Британії – на 23%.

Переважно вчителі бажають зарплати не суттєво більші від тих, які фактично отримують. А в країнах з високими зарплатами вчителі кажуть, що така оплата справедлива.

В усіх 35 країнах близько половини опитаних вважають, що вчителі повинні мати зарплату відповідно до успішності їхніх учнів. У Єгипті такої думки дотримуються 78%, що є найвищим показником серед усіх країн.

ВЧИТЕЛІ МАЙБУТНЬОГО

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 26-27
від 8 липня 2019 р., с. 7;

- сайту «Освіторія Медіа»:

<https://osvitoria.media/news/u-lvovi-zavershyvsya-festyval-vchyteli-majbutnogo/>

Нещодавно у Львові пройшов фестиваль «Вчителі майбутнього». Понад 700 освітян з усієї країни узяли участь у тренінгах, дискусіях, майстер-класах, воркшопах та інтерактивних квестах. Протягом двох днів учасники відвідали понад 80 освітніх подій та поспілкувалися з більш ніж 50 спікерами. Форум організували НГС «Освіторія» і Холдинг емоцій «!FEST».

Відкрила фестиваль панельна дискусія про майбутнє української освіти і тих, хто це майбутнє творить. Міністр освіти і науки Лілія Гриневич, очільниця «Освіторії», засновниця Новопечерської школи Зоя Литвин і засновник приватного загальноосвітнього закладу у Львові «Школа вільних та небайдужих» Юрій Назарук говорили про значення хорошого педагога для становлення дитини, зокрема про критерії та вимоги, яким має відповідати вчитель.

Вони міркували, що потрібно зробити для того, щоб український вчитель став щасливим, чи потрібен стандарт вчителя початкової школи і яким має бути вчитель майбутнього.

На зустрічах та майстерках вчителі, зокрема, обговорювали мотивацію до навчання, інклюзію та екосвідомість. Створили [урок суперсили](#) та дізналися, як виховувати інноваторів та професіоналів майбутнього. Поспілкувалися з фіналістами Global Teacher Prize та побували на презентації від фестивалю документального кіно DocuDays.

Лілія Гриневич наголосила: «Вчитель має мати педагогічну свободу, мати можливість творити. Не бути затисненим бюрократією. Ми відповідальні, щоб дати дітям крила!»

Присутні педагоги цікавились, як налагодити прямий зв'язок з

Міністерством і подолати булінг вчителів деякими директорами та керівниками освітніх управлінь. Пані міністр повідомила, що триває конкурс на освітнього омбудсмена, який захищатиме права і дітей, і вчителів. Також планують, що право педагогічного контролю вчителя матиме винятково Державна служба якості освіти, яка буде незалежною від органів держсамоврядування.

Для Зої Литвин прикладом педагога став учитель фізики Юрій Столяров. За її словами для неї було відкриттям, що педагог може тебе любити, навіть якщо ти не відмінник у його предметі, та допомагати «рости». Завдяки вчителю ти можеш полюбити школу й навчальний предмет. Упевнена, що саме такі фахівці зібралися на форумі.

ШКОЛА ГУМАНІТАРНОЇ ПРАЦІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Сучасна Освіта України» № 26-27 від 8 липня 2019 р., с. 10-11;
- офіційного вебсайту МОН України: <https://mon.gov.ua/ua/news/hersonski-osvityani-proveli-u-kiyevi-seminar-shodo-rozvitku-tvorchogo-potencialu-ditini>

Нещодавно на базі Національної бібліотеки України для дітей відбувся науково-методичний семінар «Моделювання особистого інформаційного простору учня». Учасниками заходу стали школярі, педагоги та усі ті, хто цікавиться формуванням естетичної культури у дітей.

Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» (м. Херсон) виступив ініціатором семінару. В ньому проводиться дослідно-експериментальна робота за темою «Цілісний розвиток особистості учня в інформаційному просторі навчального закладу».

У межах семінару, зокрема, відбулося відкриття виставки науково-педагогічних та програмно-методичних видань херсонської школи: «Формуємо освітній простір майбутнього». Крім того, організатори провели круглий стіл на тему: «Трансформація сучасної бібліотеки (новий зміст та форми роботи)».

Досвід роботи «Школи гуманітарної праці» презентовано Наталією Шаповал, вчителя інформатики і натхненника Проєкту, через освітній тренінг «Використання сучасних технологій в освітньому процесі як основна вимога Smart-school». Завдання Проєкту Smart school – упровадження інформаційних технологій у всі сфери життя наших учнів. Нині, зазначає пані Наталія, ми можемо говорити про існування нового, «цифрового»

покоління людей, для яких сучасні гаджети й доступ до інтернету – такі ж природні речі, як природа чи суспільство навколо. Нині Проєкт має амбітну мету: на початку нового навчального року реалізувати новий Проєкт із застосування в навчанні засобів доповненої реальності (Virtual reality) – шоломів VR, які використовуватимуться у спеціальній VR- кімнаті.

Але, звісно, ніхто не чекає майбутнього, щоб упроваджувати сучасні ідеї в навчальний процес. У ШГП уже давно й активно користуються цифровим мікроскопом, під'єднаним до мультимедійного комплексу. І не тільки під час навчального року – одним із напрямів роботи літнього табору є дослідження мікроорганізмів, тож нині учні знімають відповідні відеоролики і створюють електронний каталог побачених мікроорганізмів.

Ми намагаємося прийти до дітей усюди, де тільки можна, – наголошує Наталія Шаповал. – Якщо вони «сидять» у мережі, то наше завдання – прийти до них. Наприклад, коли активно використовують «Інстаграм», ми долучаємо цю мережу до шкільного життя, так зацікавлюємо наших учнів.

У минулому році директор школи розробив нову модель самоуправління в закладі – так з'явився шкільний Комітет інформації і реклами. Які його функції?

Наталія Валеріївна наголошує: «У нас є юні блогери, котрі займаються інстаграм-акаунтами свого класу. Вони фотографують, наприклад, відкриті заходи, описують їх, публікують ці матеріали. Ми навіть зробили спеціальний курс просування в «Інстаграм», який розповідає про ефективні техніки, основи композиції фотографії, використання геолокації і хештегів тощо. Зрозуміло, що у будь-якому приміщенні школи є доступ до швидкісного інтернету. Ми організуємо для учнів QR-квести й онлайн-олімпіади, робимо це, зокрема, на перервах. Нова пауза – нове питання. За допомогою QR-кодів зашифруємо завдання для учнів, котрі повинні надіслати правильну відповідь».

ІНКЛЮЗІЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ПРОФОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 28
від 15 липня 2019 р., с. 2;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/yak-vidkriti-inklyuzivnu-grupu-u-vishi-chi-zakladi-profosviti-uryad-viznachiv-vidpovidnij-poryadok>

10 липня 2019 року Уряд ухвалив з доопрацюванням відповідні порядки – як організувати інклюзивне навчання в закладах вищої та

професійної освіти. Отже, діти з особливими освітніми потребами отримають більше можливостей для навчання у вишах та профтехах.

Перший заступник Міністра освіти і науки Павло Хобзей зазначив «Інклюзія – це наш пріоритет не лише в шкільній освіті. Нам важливо, щоб діти з особливими освітніми потребами мали доступ до якісної освіти в закладах усіх рівнів. До того ж, крім фахової професійної підготовки, в закладах вищої та професійної освіти ці діти отримують також соціальну адаптацію. Все це допомагає їм реалізувати себе, швидше працевлаштуватися у майбутньому».

За словами очільника, цього року на підтримку осіб з особливими освітніми потребами в закладах профосвіти в держбюджеті вперше було передбачено 24,8 млн гривень.

Для відкриття інклюзивної групи у виші чи профтеху особі з особливими освітніми потребами або її батькам потрібно звернутися до закладу із відповідною заявою. До неї треба додати документи, що підтверджують наявність ООП (висновок ІРЦ, індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю).

На підставі цього керівник закладу повинен створити інклюзивну групу. Він також утворює команду психолого-педагогічного супроводу чи спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ (для закладів вищої освіти). До них входять педагогічні працівники, адміністрація закладу, інші фахівці за потреби, а для закладів профосвіти – ще асистент майстра виробничого навчання та інші.

Для кожної дитини ця команда розробляє індивідуальний навчальний план із залученням батьків.

Важливо, що в разі утворення інклюзивної групи керівник чи засновник закладу має виділити кошти на: приведення території, будівель і приміщень відповідно до вимог державних будівельних норм щодо інклюзивності; необхідні навчально-методичні матеріали; сучасні засоби навчання тощо.

РОБОТА У КОМАНДІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 28 від
15 липня 2019 р., с.10;

- офіційного порталу Миколаївської
міської ради:

https://mkrada.gov.ua/content/zahodi_mp.html

Одним із найпопулярніших напрямів у моделюванні авторських шкіл стала модель громадянської освіти. Саме громадянська освіта має бути складовою навчального процесу в сучасних школах, вважають більшість керівників авторських шкіл, які впродовж двох років експериментально перевіряють ефективність власних моделей. 2019 році було створено громадську організацію, яка згуртувала керівників авторських шкіл в Україні. Це дало можливість об'єднати пропозиції таких фахівців до нових нормативно-правових актів, зокрема до законопроекту «Про загальну середню освіту». Керівником Усеукраїнської асоціації авторських шкіл в Україні обрали директора миколаївської Академії дитячої творчості Ганну Матвееву. Впродовж 25 років цей заклад освіти знаходиться у безперервному науково-дослідному процесі й має статус експериментального навчального закладу всеукраїнського рівня.

Директор наголошує: «Важливо, щоб у нашій роботі завжди панував пріоритет команди. Експериментувати – означає мати свободу для реалізації ідей, можливості впровадження нового, нестандартного, діяти і перемагати! Нас об'єднала необхідність безперервного розвитку і реалізації освітніх інновацій. Планів дуже багато: від зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти до спільної роботи над змінами в освітянській законодавчій базі у Всеукраїнській асоціації авторських шкіл в Україні».

За її словами, у роботі допомагатиме грамотно вибудована корпоративна культура школи, де пріоритетним є власний приклад ефективної роботи адміністративної команди. Неостанньою складовою є залучення педагогів до багатоаспектної науково-методичної роботи, прозорість партнерства між учнівським, педагогічним і батьківським колективами.

Ганна Дмитрівна зазначила: «Участь в експериментальній роботі всеукраїнського рівня необхідна для обміну досвідом і запровадження інновацій. Кожен елемент авторської системи спрямований на отримання якісного результату. Двічі, у листопаді й червні, для обміну прогресивним досвідом ми провели Міжнародну школу «Академія педагогічної творчості». Спікерами стали провідні освітяни і науковці України та зарубіжжя, представники депутатського корпусу Верховної Ради України, визначні особистості сучасності. Тематика виступів охопила педагогіку, психологію й освітній менеджмент. На особливу увагу заслуговують результати міжнародної діяльності. Гордістю стали організація і проведення XXII Міжнародного фестивалю дитячої творчості «Золотий лелека». Це авторська ініціатива школи, яка дає можливість маленьким талантам і їхнім керівникам з України та різних країн світу реалізовувати свій потенціал. У планах – створення консорціуму Миколаївського державного університету імені Василя Сухомлинського і МСШ «Академія дитячої творчості».

Мартін Селігман, популярний американський психолог, досліджував елементи щастя та психологічного благополуччя. Він наголошував, що позитивні емоції ми отримуємо від задоволення інтелектуальних потреб, залучення до заняття, що захоплює. А ще – через осмисленість життя і

наявність мети і досягнень, які дають відчутти позитивні емоції. Людмила Корінна, директор Житомирського обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей наголошує: «Залучення до спільної справи робить нас щасливими. Обласний ліцей-інтернат майже за 30 років діяльності став соціальним ліфтом для близько 5 тисяч учнів, які стали по його закінченні лікарями, педагогами, науковими працівниками, юристами, банкірами, спеціалістами галузі ІТ. Але не тільки хлібом єдиним живе людина. Мало дати дитині якісну освіту – слід навчити її бути відповідальним громадянином».

Авторська модель «Школа ставлення відповідального громадянина» передбачає виховання людей, які будуть бажати і вміти брати відповідальність за себе, свій колектив, громаду, державу в цілому. За словами директора здобуті знання стануть інструментом самоаналізу і спонукатимуть рухатися вперед.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Сучасна Освіта України» № 28 від 15 липня 2019 р., с. 2;

- офіційного вебпорталу органів виконавчої влади України:

<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-sferi-innovacijnoyi-diyalnosti-na-period-do-2030-roku;>

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/vtiliti-kreativni-ideyi-ta-stvoriti-innovacijnij-produkt-v-ukrayini-stane-prostishe-uryad-shvaliv-strategiyu-rozvitku-sferi-innovacijnoyi-diyalnosti-do-2030-roku>

10 липня 2019 року Кабінет Міністрів схвалив «Стратегію інноваційного розвитку України на період до 2030 року». Очікується, що результатом реалізації документа стане, зокрема, збільшення кількості фізичних осіб та суб'єктів господарювання, що займаються винахідництвом, прикладними дослідженнями та науково-технічними розробками, насамперед – за межами державного сектору; збільшення кількості суб'єктів господарювання, що надають послуги із комерціалізації технологічних рішень; збільшення надходжень від продажу та використання (насамперед, експорту) об'єктів інтелектуальної власності, наукоємної продукції; зростання частки підприємств, що займаються інноваціями, зокрема, малих.

Документ, зокрема, передбачає розбудову інноваційної інфраструктури, створення сприятливого правового поля для інноваційної діяльності, надання нових механізмів перетворення креативних ідей на інноваційні продукти і послуги тощо.

Генеральний директор директорату інновацій та трансферу технологій МОН Дар'я Чайка зазначила: «Схвалення Стратегії стало логічним підсумком копійної роботи широкого кола прогресивних представників бізнесу, державної влади, наукової спільноти, вишів та громадськості. Загалом до розробки цього документа долучилося понад 100 стейкхолдерів. Ми сподіваємося, що Стратегія стане потужним інструментом для розвитку національної інноваційної системи України та підвищення рівня інноваційності національної економіки».

Очікується, що результатом імплементації Стратегії стане, зокрема:

збільшення кількості суб'єктів господарювання, що займаються винахідництвом, прикладними дослідженнями та науково-технічними розробками, насамперед – за межами державного сектору;

зростання кількості підприємств, що надають послуги із комерціалізації технологічних рішень;

збільшення надходжень від продажу та використання об'єктів права інтелектуальної власності, наукоємної продукції (в тому числі їх експорту);

зростання частки малих і середніх підприємств, що провадять інноваційну діяльність.

Наразі вже триває розробка плану заходів з реалізації Стратегії.

ІНКЛЮЗІЯ В ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 28
від 15 липня 2019 р., с. 2;

- офіційного вебпорталу Верховної Ради
України:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/636-2019-%D0%BF>;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-viznachiv-yak-diti-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-navchatimutsya-v-pozashkilli-teper-pravila-organizaciyi-inklyuzivnih-grup-ye-dlya-vsih-rivniv-osviti>

21 серпня 2019 року, під час засідання Уряду, Кабмін ухвалив відповідний Порядок – як зарахувати дитину з особливими освітніми потребами в позашкільний заклад і створити умови для її розвитку.

Перший заступник Міністра освіти і науки Павло Хобзей, зазначив: «Прийнята постанова вперше в Україні встановлює чіткі правила, як організувати інклюзивне навчання в позашкільлі. У документі ми прописали всі необхідні кроки – від того, що робити батькам для захарування дитини, до дій адміністрації закладу та його засновників. Це дуже важливо, адже наша мета – розвивати інклюзію в різних закладах освіти. Раніше такі ж порядки вже були затверджені для дитсадків, шкіл, профтехів та вишів. Тобто відсьогодні правила організації інклюзії вже є для всіх рівнів освіти».

Так, щоб дитину з особливими освітніми потребами захарували до позашкільного закладу, її батькам або законним представникам треба подати відповідну заяву. До неї необхідно додати документи, які підтверджують наявність ООП (висновок ІРЦ, індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю).

Відтак керівник закладу зобов'язаний створити інклюзивну групу. Він також має сформуувати команду психолого-педагогічного супроводу, до якої входять педагогічні працівники, адміністрація закладу та за потреби інші спеціалісти. Ця команда працює над розробкою індивідуального навчального плану разом із дитиною з особливими освітніми потребами та її батьками.

Важливо, що для старту роботи інклюзивної групи заклад позашкільної освіти має відповідати таким вимогам:

- архітектурна доступність будівель, приміщень та прилеглої території;
 - підтримка принципів універсального дизайну в сфері освіти;
 - відповідна матеріально-технічна та навчально-методична база.
- Їх мають забезпечити адміністрація та засновники закладу.

НАУКОВІ ЛІЦЕЇ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Сучасна Освіта України» № 28 від 15 липня 2019 р., с.1, 6;
- офіційного видання МОН України «Сучасна Освіта України» № 33 від 19 серпня 2019 р., с.8;
- сайту EdCamp Ukraine Україна 2019: <https://www.edcamp.org.ua/edcampukraine2019>

Нещодавно у Харкові відбулася V (не)конференція EdCamp Ukraine. На форум приїхало більше тисячі освітян з України та інших країн. Основною темою конференції була «Хороша людина. Зрощуємо в Україні», а ключовими питаннями – збереження та розвиток реформи Нової української школи, підвищення статусу педагогів для суспільства й самих себе і початок

впровадження в Україні системи соціально-емоційного навчання SEE Learning. Під час відкриття форуму пролунали вітання, зокрема у відеоформаті, лауреата Нобелівської премії миру Далай-лами, Президента України Володимира Зеленського, Уповноваженого Президента з прав дитини Миколи Кулеби, міністра науки і освіти Лілії Гриневич, представників Посольств США, Швеції та Ізраїлю, USAID, Фонду народонаселення ООН.

Важлива роль у згуртуванні успішної команди Dniprosvita належить усесвітньому руху EdCamp. Сьогодні в Україні це той формат, який дає змогу згуртувати українське вчительство навколо теми професійного зростання і розвитку. Історія руху EdCamp – надихаючий приклад, як невелика група людей може змінити світ. Україна стала третьою країною Європи, що доєдналася до цієї міжнародної сім'ї, і, за оцінками засновників, рух EdCamp Ukraine є найбільш потужним за кордонами США. А заслуга у цьому належить Олександрові Елькіну, натхненнику руху в Україні, раднику міністра освіти і науки України Лілії Гриневич, а також усій команді EdCamp Ukraine.

Далай-лама, у посланні українським учителям, зазначив, що освіта в усьому світі має стати більш досконалою: включати як знання про розвиток матеріального світу з різних наук та технологій, так і про те, як розвивати внутрішній спокій, боротися з гнівом, тривогою та страхом. Управління емоціями має бути невід'ємним аспектом освіти.

Лілія Гриневич наголосила, що традиційно у школі вважалося, що мета навчання – передати знання, – зазначила міністр. – Сьогодні цього недостатньо. Тому дуже добре, що на конференції заплановано обговорити конкретні інструменти та механізми, буде представлена програма соціально-емоційного розвитку дитини, яка пілотуватиметься у 25 школах України, та передавати знання, а й формувати у молодих людей цінності, котрі допоможуть їм самореалізуватися і бути щасливими. Міністр зауважила, що програма соціального, емоційного та етичного навчання SEE Learning є дуже гнучкою, її можна практикувати й у межах окремого предмета, і в контексті інших уроків чи на позакласних заняттях.

За словами Л. Гриневич: «Держава і суспільство не цінують педагога так, як належить. Мені дуже не подобається, що в останні роки на вчителів почали дивитись як на обслуговуючий персонал. Ми, педагоги, справді «служимо», але ми не обслуговуючий персонал. Суспільство ще має навчитися цінувати працю вчителя».

Також чимало освітян прийшли на зустріч з автором книги «Освіта для турбулентного світу». Пан Микола запропонував педагогам поміркувати над запитаннями: як взаємонавчатися в українській школі, як допомогти школярам здобувати корисні навички і «скіли» просто під час освітнього процесу.

Микола Скиба, експерт Українського інституту майбутнього, переконаний: найефективнішим і, водночас, найскладнішим є формат на-

вчання, в якому розвиток нових навичок вплетений у робочий процес. Щоб уможливити це, у школі (або у будь-якій іншій установі) має панувати культура, складниками якої є довіра, відкритість до нового, готовність налагоджувати зворотний зв'язок, навчатися впродовж усього життя.

На всіх заходах EdCamp Ukraine панує атмосфера довіри й доброти. Як же хочеться, щоб усі були щасливі у власній реалізації, у роботі, у родині. Щоб наші педагоги були щасливими, бо неможливо зробити щасливими інших, якщо щастя не відчувається в собі. Приєднуйтеся до руху EdCamp Ukraine! Будуймо разом спільноту відповідального вчительства

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 29
від 22 липня 2019 р., с. 2;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/vipuskniki-magistraturi-30-ti-specialnostej-prohoditimut-atestaciyu-v-formi-yedinogo-derzhavnogo-kvalifikacijnogo-ispitu-postanova-uryadu>

Нещодавно Уряд України ухвалив постанову згідно якої: випускники магістратури 30-ти найбільш суспільно важливих та пов'язаних з підвищеним ризиком спеціальностей складатимуть атестацію в формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту. Це буде незалежна перевірка результатів навчання студента та його готовності працювати за фахом. Відповідну постанову ухвалив Уряд України сьогодні, 17 липня 2019 року. Її поступове впровадження почнеться з 2020 року.

Міністр освіти і науки Лілія Гриневич зауважує: «Зараз ми, на жаль, не маємо надійного, стандартизованого інструменту, щоб «поміряти» якість освіти випускників на виході з університету, адже у кожному закладі свій підхід до оцінювання. Таким інструментом має стати єдиний державний кваліфікаційний іспит – ЄДКІ, що передбачений Законом «Про вищу освіту». З наступного року ми почнемо цей іспит поступово впроваджувати. Підсумки ЄДКІ дозволять об'єктивно оцінити як результати навчання та професійну готовність випускників, так і результати освітньої діяльності університетів».

Міністр наголошує, що ЄДКІ також має стати ефективним запобіжником корупційних ризиків.

«Ми запроваджуємо ЄДКІ на ті спеціальності, які пов'язані з високим рівнем соціальної відповідальності, безпекою, здоров'ям людей,

міжнародними зобов'язаннями України. У підготовці таких фахівців діють єдині вимоги, тож, відповідно, потрібен контроль за рівнем та якістю їх дотримання», – зауважує Лілія Гриневич.

До іспиту допускать студентів, що не мають академічної заборгованості. Якщо випускник не складе з першого разу ЄДКІ, то його мають відрахувати, але можуть поновити для однократного повторного складання іспиту. Якщо ж і друга спроба буде невдалою, то поновитися можна буде для повторного навчання – не менше двох семестрів перед складанням ЄДКІ. Повторне навчання та складання кваліфікаційного іспиту буде виключно за кошти фізичних та/або юридичних осіб.

Відповідно до [Постанови КМУ №334 від 28.03.2018](#) ЄДКІ вже запроваджено і проводиться для студентів медичних спеціальностей. Важливо, що студенти наскрізної магістратури медичних та ветеринарних спеціальностей у разі неуспішного складання ЄДКІ можуть один раз повторно скласти його без відрахування.

РОЗВИТОК АНГЛІЙСЬКОЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 29
від 22 липня 2019 р., с. 1, 8-9;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obov'yazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>

Нещодавно Міністр освіти і науки Лілія Гриневич, в межах робочої поїздки на Тернопільщину зауважила, що Міністерство освіти і науки розробило та схвалило на засідання Колегії МОН [Концепцію розвитку англійської мови в університетах](#). Міністр наголосила: «Справа в тому, що всі дослідження демонструють, що економічний розвиток країн дуже залежить від знання громадянами англійської мови. В цьому сучасному глобальному світі, який пов'язується економічними стосунками, науковими стосунками в різних сферах, які говорять між собою англійською мовою в різних країнах. Зростає важливість знання англійської мови всіма фахівцями. І сьогодні, коли ми дивимось на Україну, то з не англомовних країн Європи, яких є 32, ми за рівнем знання англійської мови перебуваємо на 28 місці з 32. І це свідчить про те, що ми дуже втрачаємо свій потенціал через те, що наші фахівці не знають англійської мови. Тому ми затвердили в Міністерстві освіти і науки разом із нашими партнерами, нам допомагала Британська Рада

в Україні, допомагали представники закладів вищої освіти, громадські організації, Концепцію розвитку англійської мови в університетах».

Документ передбачає організацію мовних курсів та інтенсивів, володіння англійською мовою на рівні не менш як В1 стане обов'язковою умовою для вступу, В2 – для випуску, частину профільних дисциплін пропонують зробити англійськомовними та проводити регулярні «скринінги знань», зокрема, запровадити обов'язкове ЗНО з іноземної мови після бакалаврату, – розповіла Лілія Гриневич.

Концепція передбачає, що до 2023 року рівень володіння англійською на рівні В1 буде обов'язковим під час вступу до бакалаврату. Це передбачає:

Пройходження обов'язкового «скринінгового» тесту з англійської мови всіма абітурієнтами (наприклад, ЗНО або стандартизовані іноземні тести) з метою встановлення рівня володіння мовою.

Якщо рівень вступника нижче В1, це не позбавляє його права брати участь у конкурсі на вступ до вищої освіти в звичайному режимі, але такі абітурієнти до початку навчального року (до 1 вересня або до 1 жовтня) повинні пройти мовний інтенсив для досягнення рівня В1 (очний, дистанційний).

Через стандарти вищої школи буде прописано вимогу, що обов'язково студент бакалаврату, незалежно від спеціальності, мусить засвоїти іноземну мову на рівні В1+, якщо він хоче отримати диплом. Для старших рівнів – магістри та доктори філософії з академічним компонентом – обов'язковим буде рівень В2.

Окрім цього, аби створити живі стимули для університетів і студентів до підтримки рівня англійської мови на рівні В2 у студентів під час магістратури, концепція пропонує:

запровадити оцінювання англійської мови як компонента єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) для більшості спеціальностей, у режимі «склав/не склав»;

для спеціальностей, для яких не передбачений ЄДКІ, рекомендувати університетам проводити оцінювання володіння англійською мовою під час атестації магістрів.

ПІДТРИМКА ІННОВАТОРІВ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 30
від 29 липня 2019 р., с. 2;

- офіційного вебпорталу органів
виконавчої влади України:

<https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-doluchilasya-do-pilotnogo-proyektu-yevrosoyuzu-dlya-rozvitku-prorivnih-tehnologij-ta-innovacij>

Україна почала співпрацю з пілотним проектом Євросоюзу для розвитку проривних технологій та інновацій – Європейською радою інновацій (EIC). Вона створена для підтримки інноваторів, підприємців, невеликих компанії та вчених з яскравими ідеями та бажанням вийти на міжнародний рівень. Загальний бюджет пілоту становить понад 2 млрд євро на 2019-2020 рр.

Під час інформаційного дня «EIC Roadshow», що пройшов у Міністерстві освіти і науки України, експерти EIC акцентували увагу на фінансових інструментах які саме будуть доступні та як їх можуть отримати українські винахідники та інноватори.

Стефан Уакі, генеральний директор з питань досліджень та інновацій Єврокомісії, експерт EIC, зауважив: «Сьогодні ми зробили перший важливий крок: поінформували представників бізнесу, стартапів, науково-дослідних установ та університетів України про початок та можливості співпраці в межах нової програми Європейської ради інновацій. Сподіваємося, що ця співпраця буде розвиватися та посилюватися».

Проект об'єднує у собі частину інструментів програми «Горизонту 2020», а також передбачає нові підходи та фінансові інструменти, а саме:

Pathfinder – гранти на передові дослідження нових технологій. Загальний бюджет становить близько 660 млн євро на 2019-2020 рр.

Accelerator funding – фінансування інноваційних стартапів. Загальний бюджет становить понад 1,3 млрд євро на 2019-2020 роки.

Зосередження на приватних інвестиціях (VC, Invest EU).

У межах проекту надаватимуться необхідні консультації. Також буде створена мережа даних всіх проектів та потенційних інвесторів.

МІЖНАРОДНЕ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ PISA

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Сучасна Освіта України» № 30 від 29 липня 2019 р., с. 1, 6;
- офіційного вебсайту МОН України: <https://mon.gov.ua/ua/news/rezultati-ukrayini-u-pisa-2018-oprilyudnyat-naprikinci-cogo-roku-prezentovano-dorozhnyu-kartu-z-vikoristannya-doslidzhennya>

Нещодавно, під час презентації Дорожньої карти з використання результатів дослідження PISA-2018, було зазначено, що звіт про першу повноцінну участь України в Програмі міжнародного оцінювання учнів PISA-2018 представлять у грудні 2019 року. Після цього він буде доступний для аналізу системи освіти та напрацювання можливих змін.

Вадим Карандій, заступник Міністра освіти і науки, наголосив: «Важливим для нас є правильне розуміння та інтерпретація отриманих у результаті дослідження даних. Потрібно чітко розуміти, що ми отримуємо інформацію про стан освіти України впродовж десятиліть до проведення самого дослідження. Це не фіксація стану освіти в цей момент і ефекту політики, яка здійснювалась в останні роки».

Заступник Міністра зауважив, що отримані дані будуть затребувані всіма учасниками освітнього процесу, передовсім тими, які відповідають за освітню політику і займаються розробкою нових стандартів.

Заступниця директора Українського центру оцінювання якості освіти Тетяна Вакуленко презентувала заходи, пов'язані з аналізом даних та комунікацією результатів PISA-2018, об'єднаних в спеціальну Дорожню карту. Вона наголосила: «Ми отримуємо реальні дані про те, які компетенції є сформованими в українських учнів і студентів 15-річного віку. Ми зможемо не лише побачити себе на тлі інших країн, а й будемо мати можливість порівнювати власні результати впродовж імплементації реформ».

Також триває підготовка до наступного оцінювання PISA, яке буде в комп'ютерному форматі та відбудеться 2021 року. Це потребує додаткової підготовки. Зокрема, готується до запуску новий сайт PISA в Україні. Він дозволить учням пройти тестування онлайн, а вчителям – одразу отримати результат і скористатись інструкцією для його перевірки.

Наголошено на важливості роботи з журналістами і аналітиками над ефективним розповсюдженням і поясненням результатів PISA-2018. Тетяна Вакуленко зауважила: «Для того, щоб результати використовувались, потрібен аналіз. Неправильна інтерпретація може призвести до неправильних кроків. Нам важливо не просто отримати результат, а з'ясувати, які чинники вплинули на нього. Наступний крок – використати інформацію для прийняття політичних та управлінських рішень заради вдосконалення того, що в нас є сьогодні».

Наприкінці зустрічі відбулось підписання меморандуму про співпрацю та партнерство між МОН та установами, які є партнерами і стейкхолдерами проведення досліджень PISA в Україні. Зокрема, меморандум підписали представники UNICEF Ukraine, Міжнародного фонду «Відродження», Національної академії педагогічних наук, громадської спілки «Освіторія», Аналітичного центру CEDOS, ГО «Смарт Освіта», Державної служби якості освіти, Інституту освітньої аналітики та Українського центру оцінювання якості освіти, який є головним організатором PISA в Україні.

ОСВІТНІЙ ОМБУДСМЕН

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 33 від
19 серпня 2019 р., с.2;

- офіційного видання НАПН України
«Педагогічна газета України» № 4(272)
липень-серпень 2019 р., с. 2;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/osvitnim-ombudsmenom-stane-direktor-shkoli-ta-vchitel-mediagramotnosti-z-dosvidom-vprovadzheniya-nush-sergij-gorbachov>

Міністр освіти і науки Лілія Гриневич, 12 липня 2019 року, під час спілкування з пресою в межах робочої поїздки на Рівненщину повідомила: «Сьогодні саме той день, коли я маю повідомити про своє рішення щодо вибору освітнього омбудсмена. Мушу сказати, що це було не просто. Закон передбачає, що міністр може призначити будь-яку людину, яка відповідає критеріям, на цю посаду. Але ця посада настільки важлива для суспільства, і всіх цікавить, хто буде освітнім омбудсменом, що ми вирішили провести публічний відбір на засадах конкурсу», – повідомила Міністр.

За процедурою, спочатку спеціально створена комісія розглянула всіх кандидатів і відібрала з них трьох осіб, яких рекомендувала до призначення міністру. Згодом МОН представило усіх трьох кандидатів на своїй «Фейсбук»-сторінці. Міністр відзначила, що всі три кандидати, яких рекомендувала спеціально створена комісія при МОН, є фаховими людьми та мають свої переваги. Зокрема, Ірина Яковець – професійний юрист з досвідом роботи зі складними підлітками в межах системи пробації, а Олеся Ващук має досвід правозахисної діяльності.

«Зрештою, – за словами Л. Гриневич, – фінальним фактором під час прийняття рішення стало основне – це знання системи освіти на різних, зокрема управлінських, рівнях, а також розуміння цінностей та суті реформ, які розпочаті в освіті. Це надзвичайно важливо, й саме з огляду на це освітнім омбудсменом вже найближчим часом стане Сергій Горбачов, директор спеціалізованої школи № 148 Києва. По-перше, він добре знає систему освіти зсередини, а також глибоко розуміє суть реформи Нова українська школа. Сергій Іванович єдиний з кандидатів має сформоване розуміння того, що таке педагогіка партнерства. І нам дуже важливо, щоб ця посада, і він має це зробити, щоб вона не перетворювалась на ще один каральний орган, який шукатиме винних, а ця посада має стати осередком довіри та цивілізованого вирішення конфліктів».

14 серпня на засіданні уряду Кабінет Міністрів призначив на посаду освітнього омбудсмена Сергія Горбачова.

Міністр освіти і науки Лілія Гриневич зауважила, очевидно, що одразу почати з розгляду звернень він не зможе — спершу потрібно зайнятися

розміщенням, з'ясувати всі юридичні нюанси, набрати команду з 15 осіб. МОН налаштоване максимально сприяти новому омбудсмену.

Вона додала, що цей кандидат також показав себе як успішний менеджер, про нього високої думки громадські та міжнародні організації, які залучені в упровадження реформи. Він має досвід успішної співпраці з Державною службою якості освіти, що повинна буде працювати в партнерстві з освітнім омбудсменом.

Передбачається, що після отримання скарги про порушення прав у сфері освіти служба мусить розглянути її у строк не більше місяця. Саме за результатами цього розгляду освітній омбудсмен приймає рішення про обґрунтованість чи необґрунтованість скарги та надає письмову відповідь про результати її розгляду. Якщо скарга обґрунтована, освітній омбудсмен протягом п'яти робочих днів вживає заходів до поновлення та захисту порушених прав заявників. Так, омбудсмен може надати потрібні роз'яснення та рекомендації закладам та органам місцевого самоврядування, надати консультацію заявнику і навіть представляти його інтереси в суді.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ 2020

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 34 від
26 серпня 2019 р., с.7;

- офіційного вебпорталу органів
виконавчої влади України:

<https://www.kmu.gov.ua/news/z-2020-roku-derzhavni-groshi-na-pidvishchennya-kvalifikaciyi-hoditimut-za-vchitelem-v-obrani-nim-organizaciyi-uryad-zatverdiv-vidpovidne-polozhennya>

21 серпня 2019 року, на засіданні Уряду, було прийнято постанову КМУ згідно якої: «Учителі вже найближчим часом зможуть зарахувати собі як обов'язкове підвищення кваліфікації не лише навчання в інститутах післядипломної педагогічної світи, а й інші профільні курси».

Вчитель зможе зарахувати собі пройдене поза межами ІППО навчання через рішення педагогічної ради. Також передбачається, що з 1 січня 2020 року вчителі зможуть використовувати виділені державою на підвищення кваліфікації кошти та навчатися в обраних ними організаціях.

Міністр освіти і науки Лілія Гриневич наголосила: «Гроші ходять за вчителем на підвищення кваліфікації – це фундаментальна новація, запроваджена Законом «Про освіту». Наша мета – дати вчителю свободу вибирати найкращі для його зростання курси. Дуже довго ми дискутували

про процедури та механізми, як саме цей інструмент мало бути впроваджено. В результаті довгих консультацій з Міністерством фінансів та іншими ЦОВВ ми дійшли до варіанту, прописаного в цій постанові. Як на мене, це не найкращий з можливих варіантів, задумували ми цей механізм трохи інакше, проте це вже оптимістичний початок. Я сподіваюсь, що надалі цей інструмент ще вдосконалюватиметься. Особливо важливо переглянути умови після певного часу з моменту впровадження, щоб відкоригувати, врахувавши отриманий досвід».

Загалом впродовж 5 років вчитель має пройти не менш як 150 годин підвищення кваліфікації. При цьому він зобов'язаний підвищувати кваліфікацію щорічно, незалежно від того, вичерпав 5-річну норму чи ні – це обов'язкова умова атестації.

Загалом з 2020 року механізм підвищення кваліфікації матиме такий вигляд:

Керівники закладів освіти після затвердження кошторису на рік оприлюднюють загальний обсяг коштів, передбачений у цьому році на підвищення кваліфікації.

Протягом наступних 15 календарних днів з дня отримання зазначеної інформації кожен педагогічний та науково-педагогічний працівник, який має право на підвищення кваліфікації за рахунок зазначених коштів, подає керівникові пропозицію до плану підвищення кваліфікації на цей рік з інформацією про: тему (напрям, найменування) відповідної програми (курсу, лекції, модуля тощо); форми; обсяг (тривалість); суб'єкта (суб'єктів) підвищення кваліфікації; вартість підвищення кваліфікації (у разі встановлення) або про безкоштовний характер послуги.

Педагогічна рада закладу розглядає та затверджує план підвищення кваліфікації на відповідний рік у межах коштів, затверджених у кошторису закладу освіти за всіма джерелами надходжень на підвищення кваліфікації на цей рік.

На підставі плану підвищення кваліфікації керівник закладу освіти (уповноважена ним особа) забезпечує укладання договорів між закладом освіти та суб'єктом (суб'єктами) підвищення кваліфікації про надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації на відповідний рік.

У договорі сторони можуть прописати, де та як саме організовується підвищення кваліфікації: за місцем провадження освітньої діяльності суб'єкта; та/або за місцем роботи педагогічних та/або науково-педагогічних працівників; за іншим місцем (місцями); та/або дистанційно.

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Сучасна Освіта України» № 34 від
26 серпня 2019 р., с.12;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/z-1-veresnya-shkolyari-vivchatimut-finansovu-gramotnist-za-novimi-pidruchnikami?fbclid=IwAR1-KTM2Suc0WZEsK3Q7shY9reu2fTggjhV35zDb2TbwAXWfe2NN-L44oM4>

16 серпня 2019 року, в приміщенні Міністерства освіти і науки, презентували нові навчальні матеріали, що допоможуть учням 10-х та 11-х класів освоїти фінансову грамотність.

Програму, навчальний посібник та робочий зошит «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?» було створено фахівцями МОН, Проєкту USAID «Трансформація фінансового сектору», Університету банківської справи та низкою експертів. Ці матеріали повністю враховують зміни в фінансовій галузі за останні 5 років, а саме: є блоки про основні права споживачів фінансових послуг, правила безпечної роботи з платіжними картками, криптовалюти, електронні гроші, платіжні інтернет-інструменти тощо.

Під час презентації заступник Міністра освіти і науки Вадим Карандій наголосив: «Підприємливість і фінансова грамотність – одна з компетенцій, якою мають володіти учні та випускники Нової української школи. Ми вдячні Проєкту USAID «Трансформація фінансового сектору» за створення якісного підручника. Цей посібник – не просто практичний poradnik. Він має розвинути в учнів критичне та системне мислення у фінансових питаннях, вміння оцінювати ризики та приймати зважені рішення щодо фінансів. Ми впевнені, що нові підручники допоможуть молоді в реальному житті».

Представники Проєкту USAID «Трансформація фінансового сектору» впевнені, що читачами нових підручників стануть не лише учні середніх шкіл, а також їхні батьки та родичі, які зможуть знайти у посібнику корисну для себе інформацію.

Керівник Проєкту USAID «Трансформація фінансового сектору» Роберт Бонд зауважив: «1 вересня українським школярам буде запропоновано курс фінансової грамотності, який не поступається найкращим курсам Європи та США. Працюючи над цим проєктом разом з МОН, ми мали на меті навчити наступні покоління українців тому, як, коли та чому потрібно користуватися фінансовими послугами. Ми сподіваємося, що цей курс стане основою для реалізації Національної стратегії підвищення фінансової грамотності в Україні». Також керівник Проєкту наголосив, що

МОН йде правильним шляхом, змінюючи систему освіти і запроваджуючи факультативний курс фінансової грамотності у школах.

Навчальний посібник та робочий зошит можна завантажити [на сайті МОН](#).

